

วิธีดำเนินการวิจัย

ในตอนนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์การวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัยสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินโครงการอาหารกลางวัน โดยมีขอบเขตการประเมินในเรื่อง ความสามารถในการดำเนินงานตามกระบวนการของโครงการ (Process) และผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ (Products) ของโครงการอาหารกลางวัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ประเมินโครงการอาหารกลางวัน โดยได้ศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตาพระยาจำนวน 24 โรงเรียน โรงเรียนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัษฎประเทศจำนวน 11 โรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอคลองหาด จำนวน 5 โรงเรียน รวม 40 โรงเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 5 กลุ่มดังนี้
กลุ่มที่ 1 ประชากรได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษาจำนวน 40 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

กลุ่มที่ 2 ประชากรได้แก่ ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนจำนวน 40 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

กลุ่มที่ 3 ประชากรได้แก่ นักเรียนใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างนักเรียนอย่างง่าย จำนวนโรงเรียนละ 8 คน รวม 320 คน

กลุ่มที่ 4 ประชากรได้แก่ ประธานกรรมการศึกษา จำนวน 40 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

กลุ่มที่ 5 ประชากรได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากผู้ปกครองนักเรียนที่ทำหน้าที่หัวหน้าชั้นโรงเรียนละ 1 คน รวม 4 คน

รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จาแนกเป็นรายโรงเรียน

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง				
		หัวหน้า สถานศึกษา	ครูทำหน้าที่ หัวหน้า	นักเรียน	กรรมการ ศึกษา	ผู้ปกครอง นักเรียนชั้น
1	ชุมชนวัดคาพระยา	1	1	8	1	1
2	กองทัพบกอุทิศบ้านหนองไม้	1	1	8	1	1
3	บ้านแก้ว เพชรพลอย	1	1	8	1	1
4	บ้านนางามมิตรภาพที่ 131	1	1	8	1	1
5	บ้านทัพเยี่ยม	1	1	8	1	1
6	บ้านมะกอก	1	1	8	1	1
7	บ้านโคกเพ็ริก	1	1	8	1	1
8	บ้านโคกสูง	1	1	8	1	1
9	บ้านหนองจาน	1	1	8	1	1
10	บ้านหนองเสม็ด	1	1	8	1	1
11	สมาคมไฉ้อ่อนบ้านอ่างศิลา	1	1	8	1	1
12	วัดอรุณญาราม	1	1	8	1	1
13	บ้านละลมทิม	1	1	8	1	1
14	บ้านแสง	1	1	8	1	1
15	บ้านกะลั่ง	1	1	8	1	1
16	เพชรรัตนราชสุตา	1	1	8	1	1
17	บ้านโคกแจ่ง	1	1	8	1	1
18	บ้านยอดอุดม	1	1	8	1	1
19	บ้านโคกทหาร	1	1	8	1	1
20	บ้านโคกประสาท	1	1	8	1	1
21	บ้านทัพไทย	1	1	8	1	1
22	บ้านหนองเม็ก	1	1	8	1	1
23	ชุมชนบ้านหนองวาง	1	1	8	1	1
24	บ้านหนองม่วง	1	1	8	1	1

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง				
		หัวหน้า สถานศึกษา	ครูทาหน้าที่ หัวหน้า	นักเรียน	กรรมการ ศึกษา	ผู้ปกครอง นักเรียนชั้น
25	ส. ไทยเสรีอุคสาหกรรม 3	1	1	8	1	1
26	อพบ. คลองน้ำใส	1	1	8	1	1
27	บ้านแสนสุข	1	1	8	1	1
28	บ้านจ็คสรรสามัคคี	1	1	8	1	1
29	บ้านโคกสะแบง	1	1	8	1	1
30	ชุมชนบ้านโนนสาวเอ้	1	1	8	1	1
31	บ้านคลองยางประชาสรรค์	1	1	8	1	1
32	บ้านหนองปรือ	1	1	8	1	1
33	กรุงไทย	1	1	8	1	1
34	สระปทุม	1	1	8	1	1
35	บ้านคลองหว่า	1	1	8	1	1
36	บ้านคลองหาด 2	1	1	8	1	1
37	บ้านคลองไก่อีถือน	1	1	8	1	1
38	บ้านเขาเลื่อม	1	1	8	1	1
39	บ้านเขาคิน	1	1	8	1	1
40	บ้านเขาคางือก	1	1	8	1	1
รวม		40	40	320	40	40

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือทั้งหมด 6 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสำรวจโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน เครื่องมือชุดนี้ ใช้สำรวจข้อมูลขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เช่น จำนวนครู จำนวนนักเรียน พื้นที่โรงเรียน ฯลฯ แบบสำรวจนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 21 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์หัวหน้าสถานศึกษา เครื่องมือชุดนี้ใช้สัมภาษณ์หัวหน้าสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับงบประมาณและการเงินโครงการอาหารกลางวัน ความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคลากรในโรงเรียน วิทยุอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวันและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดโครงการอาหารกลางวัน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 6 ข้อคำถามที่ใช้สัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง จำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อใหญ่และในแต่ละข้อใหญ่จะมีข้อย่อย ๆ อีก จำนวน 27 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการอาหารกลางวัน เครื่องมือชุดนี้ใช้สัมภาษณ์ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ผลการดำเนินงานตามโครงการวิทยุอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันและความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดโครงการอาหารกลางวันในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 6 โดยแบ่งข้อคำถามที่ใช้สัมภาษณ์เป็น 4 ตอน แต่ละตอนจะมีข้อคำถามตามประเภทที่ได้กล่าวมาแล้ว จำนวนทั้งสิ้น 31 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบสอบถามนักเรียน เครื่องมือชุดนี้ใช้สอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน และการปฏิบัติตัวของนักเรียนเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 28 ข้อ

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ประชาชนในชุมชน เครื่องมือนี้ใช้สัมภาษณ์ประธานกรรมการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 9 ข้อ

ชุดที่ 6 แบบสังเกตเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน ใช้สังเกตกิจกรรมต่าง ๆ ของครูและนักเรียนเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวัน ในวันและเวลาที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลในโรงเรียน แบบสังเกตนี้ประกอบด้วยรายการกิจกรรมทั้งหมด 14 รายการ ในแต่ละรายการจะมีรายการกิจกรรมย่อยสำหรับตรวจสอบการปฏิบัติ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการอาหารกลางวันและหาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
2. สร้างกรอบแนวคิดในการประเมิน แล้วสร้างเครื่องมือตามขอบเขตการประเมิน

3. ส่งเครื่องมือที่ได้สร้างไว้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข
4. นำเครื่องมือที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะแล้วปรับปรุง
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ คังรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก
6. นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือส่วนตัวถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอและหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และสถานที่พักอาศัยในโรงเรียนที่ไม่สามารถเดินทางกลับมาพักที่ตัวอำเภอได้ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้ช่วยวิจัยได้เข้าใจเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้เก็บข้อมูลเฉพาะแบบสำรวจโรงเรียน และแบบสัมภาษณ์นักเรียน
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2531 ถึงวันที่ 5 กรกฎาคม 2531 โดยมีผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอและศึกษานิเทศก์อำเภอ เป็นผู้นำทางและผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผลการเก็บรวบรวมปรากฏว่า ข้อมูลที่ได้รับจำแนกเป็นรายแบบได้ดังนี้
 - 4.1 แบบสำรวจโรงเรียนสามารถเก็บข้อมูลได้ 39 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 97.50
 - 4.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสัมภาษณ์ได้ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 97.50
 - 4.3 แบบสัมภาษณ์ครูผู้ทำหน้าที่หัวหน้าโครงการสามารถสัมภาษณ์ได้ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 97.50
 - 4.4 แบบสอบถามนักเรียนสามารถเก็บข้อมูลได้ 312 คน คิดเป็นร้อยละ 97.50
 - 4.5 แบบสัมภาษณ์ประธานกรรมการศึกษาและประชาชนในชุมชน สามารถสัมภาษณ์ได้ 78 คน คิดเป็น ร้อยละ 97.50
 - 4.6 แบบสังเกตเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันสามารถสังเกตได้ 39 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 97.50

สำหรับโรงเรียนกรุงเทพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอรัตนบุรี จังหวัด
ไม่สามารถเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ เนื่องจากเกิดเหตุการณ์สู้รบบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา
ของทหารเขมร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการดังนี้
แบบสำรวจข้อมูลใช้การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
แบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่และค่าร้อยละ
แบบสอบถามใช้การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
แบบสังเกตใช้การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

การนำเสนอผลการวิจัย นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย